

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Код: **91-109-23** Дисциплина: **Физическа самозащита, физическа защита на лица и обекти - 4 част**
Ниво: ББ. Бакалавър ECTS кредити: **2**
Обучаващо звено: катедра Обществен ред и сигурност

Анотация на учебната дисциплина

Съдържанието на учебната дисциплина "Физическа самозащита, физическа защита на лица и обекти" е насочено към специализирано обучение за придобиване, усъвършенстване и поддържане на общата и специалната физическа подготовка за овладяване и затвърдяване основите на техниките за лична самозащита и усъвършенстване на физическите способности и технически умения за самоотбрана чрез прилагане на ефективни и адекватни действия в професионално-приложен аспект при физическа защита на лица и обекти. Основни задачи за обезпечаване целта на обучението по учебната дисциплина "Физическа самозащита":

- Трайно усвояване и затвърдяване на техниките за лична самозащита, и физическа защита, като трайни двигателни действия;
- Развиване и подобряване на двигателната култура и функционалната годност;
- Целенасочено развиване и усъвършенстване на основните двигателни качества със средствата, формите и методите на физическото възпитание и спорта;

Мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за изпълнение на техниките за лична самозащита, физическа защита и тяхното приложение в екстремални ситуации, при физическа охрана на обекти и физическа защита на лица.

Компетентности като очаквани резултати от обучението

Знания: В процеса на обучението студентите получават теоретически знания, които им позволяват адекватно и ефективно да използват техниките за лична самозащита, физическа защита на лица и обекти, при предотвратяване на опасности и заплахи за сигурността в национален, корпоративен мащаб и личната безопасност.

Умения: В процеса на обучението студентите придобиват практически умения за прилагане и използване на техниките за физическа самозащита при екстремални ситуации, за вземане на обосновани адекватни решения, при организиране и управление на силите и средствата за защита по начин, който да предотвратява нежелани събития – престъпления, аварии, катастрофи, като неутрализират последиците от тях и подготвят условия за разкриване на причините, виновните лица и т.н.

Отношения и нагласи:

- толерантност и лоялност към правоохранителните и правозащитни институции за работа в екип;
- физическа, естетическа, нравствена и здравна култура;
- междуличностни, социални и граждански компетенции;
- готовност и стремеж към учене през целия живот;
- комуникативни способности;
- изграждане на висока мотивация и отговорност за изпълнение на задачите.

Методи за обучение и връзки с други дисциплини

Методи на обучение:	1. Методи за осъществяване на двигателната дейност при техниките за физическа самозащита и физическа защита на лица и обекти: а) словесни методи - лекция, разказ, беседа, обяснение б) нагледни методи - непосредствено показване на упражненията и техниките за лична самозащита, статична демонстрация /мултимедия - снимки, рисунки, диапозитиви/, динамична демонстрация / мултимедия - кино, видеотехника/ 2. Методи за организация при изпълнение и провеждане на двигателната дейност при техниките за физическа самозащита: а) фронтален метод - едновременно изпълнение на двигателни задачи б) групов метод - обучение за изучаване или затвърдяване по групи 2-4-6 студента едновременно в) посменен метод - групите сменят местата си с изчакване на изпълнението г) стационарен метод - кръгов метод за последователно изпълнение д) индивидуален метод - при подготовка на напреднали 3. Методи за практическо провеждане на двигателното обучение по физическа самозащита: а) цялостен метод б) разчленен метод в) игрови метод - състезателен метод) г) помощно-двигателен метод
Предварителни изисквания:	От студентите се изисква да притежават добра психофизическа годност и спортен екип за практическите занятия в учебно-спортна зала /върху татами/. Допълнителни указания: Предвид безопасното провеждане на практическите занятия по физическа самозащита преди началото на започване в първия семестър се извършва инструктаж по мерките за безопасност срещу подпис от всеки студент.
Осигурявани дисциплини:	Спортни единоборства - джу джицу, джудо, карате, бокс, кик-бокс, борба, айкидо.

Проверка на знанията и уменията

Крайно оценяване:	Текуща оценка и изпит
Методи и форми на оценяване:	Оценката по физическа самозащита и физическа защита на лица и обекти "ФЗ" се сформира от степента на овладяването и прилагането на основните техники за лична самозащита, нивото на повишаване на физическата дееспособност чрез текущ контрол съответно през II, IV и VI семестър и изпит през VIII семестър. До изпит се допускат студенти, посещавали 75% от лекциите и практическите упражнения по "ФЗ" в периода на обучение. През VIII семестър при успешно положен изпит по "ФЗ" студентите получават 9 кредита за прилагането и демонстрирането на техниките за лична самозащита, покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност и за теоретични компетенции по техники за лична самозащита. Форми на оценяване: • Практически изпит – 70 % • Теоретични компетенции – 20 % • Активност и присъствие в лекциите и практическите упражнения – 10 % Конспект за изпит по дисциплината „Физическа самозащита и физическа защита на лица и обекти““ФЗ”:

I. Въпроси по технико-тактическа подготовка формиращи оценката по бал*:

БАЗИСНИ ТЕХНИКИ

1. Позиции на краката /позиция готовност /.
 - форми на придвижване;
 - дистанции;
 - нива на поразяване.
2. Ударни повърхности и зони за поразяване с ръце
3. Изпълнение на видове удари с ръце:
 - удар с юмрук;
 - удар с обратната страна на дланта;
 - удар с ръба на ръката;
 - обратен юмручен удар;
 - удар с лакът /видове/;
 - удар с длан.
4. Изпълнение на видове удари с крака - ударни повърхности и зони за поразяване с тях:
 - изпълнение на удар с коляно;
 - изпълнение на удар с крак напред;
 - изпълнение на удар под дъга;
 - изпълнение на удар с крак в страни;
 - изпълнение на удар с крак назад.
5. Изпълнение на комбинации от удари с ръце и удари с крака и обратно.
6. Защита от нападателни техники от невъоръжен противник:
 - защита от прав удар с юмрук;
 - защита от дъгообразен удар с юмрук в областта на лицето;
 - защита от удар с ръба на ръката в сънната артерия;
 - защита от прав удар с крак в коремната област;
 - защита от дъгообразен удар с крак на ниско и средно ниво;
 - защита от удар с крак в страни с ръба на ходилото;
 - защита от удар с крак назад.

ОСНОВНИ ТЕХНИКИ

7. Изпълнение на болезнени похвати и въздействие върху ставите:
 - ключ на киткена става;
 - ключ на лакътна става;
 - ключ на рамото;
 - ключ на глезена;
 - ключ на коляното.
8. Освобождаване от захвати на тялото и ръцете, от обхвати, бутане и душене.
9. Изпълнение на защитни действия срещу въоръжен нападател:
 - защита от удар със стъклена бутилка (предмет) в областта главата;
 - защита от намушкване с нож (остър предмет) в коремната област;
 - защита от дъгообразен удар с къса тояжка (бухалка, предмет) на средно ниво.

СПЕЦИАЛНИ ПОЛИЦЕЙСКИ И ОХРАНИТЕЛНИ ТЕХНИКИ И ТАКТИКА ПРИ ПРИЛАГАНЕТО ИМ

10. Проверка на документи - тактика и техника.
11. Пропускателен режим при влизане и напускане на охраняван обект, проверка на лични вещи и превозни средства.

РАБОТА В ЕКИП

12. Задръжане на лице, обиск, транспортиране.

13. Изпълнение на техники за контролиране:

- извеждане и транспортиране;
- поставяне на белезници.

14. Употреба на сила и помощни средства съгласно ЗМВР и ЗЧОД.

15. Тактико-технически действия при употребата на сила и процедури след употребата на сила и помощни средства

2. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Система за оценка по тестова батерия за специална физическа дееспособност и техники за физическа самозащита формиращи оценката по бал* /по отделен тест за мъже и за жени: • Скорост- удари по чувал с ръце за 30 сек., удари с крака по чувал за 30 сек. /бр. пъти/; • Издръжливост /специфична/ -удари с ръце и крака по чувал за макс. време /мин., сек/; От позиция в готовност - изпълнение на фронтални удари с крак на средно ниво с полуклек, / бр. пъти /; Коремни преси /брои пъти /.

- Техники за защита при нападение от невъоръжен/въоръжен противник /бал/.

* Бала се оформя от сбора от три етапа за изпълнение на техники за лична самозащита, съответно по 3,5+3,5+3 точки, макс.бр. точки =10.

Допълнителни указания: Предвид безопасното провеждане на занятията по лична самозащита в университета преди началото на започване на занятията в първия семестър се извършва инструктаж по мерките за безопасност на студентите срещу подпис от всеки студент.

Критерии за оценяване:

- „А“ Отличен: Студентът показва трайно усвояване и затвърдяване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност; притежава задълбочени тактико-технически познания; изключително развиване и подобряване на двигателната култура и функционалната годност; мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за лична самозащита и тяхното приложение в екстремални ситуации.

- „В“ Мн.добър: Студентът показва усвояване и затвърдяване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност, но с някои грешки; притежава тактико-технически познания, с някои пропуски; целенасочено развиване и подобряване на двигателната култура и функционалната годност; мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за лична самозащита и тяхното приложение в екстремални ситуации.

- „С“ Добър: Студентът показва усвояване и затвърдяване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност, но с голям брой значителни грешки; притежава тактико-технически познания, но със значителни пропуски; умерено развиване и подобряване на двигателната култура и функционалната годност; недостатъчно мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за лична самозащита и тяхното приложение в екстремални ситуации.

- „D“ Среден: Студентът показва задоволително усвояване и затвърдяване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност, но със съществени пропуски; тактико-техническите му познания не удовлетворяват; задоволително развиване на двигателната култура и функционалната годност; недостатъчно мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за лична самозащита и тяхното приложение в екстремални ситуации.

• „Е” Среден: Студентът показва резултати удовлетворяващи минималните критерии при усвояване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност, но със съществени пропуски; тактико-техническите му познания не удовлетворяват; незадоволително развиване на двигателната култура и функционалната годност; липса на мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност в съответствие с изискванията за лична самозащита и тяхното приложение в екстремални ситуации.

• „FX” Слаб: Студентът не показва необходимите резултати удовлетворяващи минималните критерии при усвояване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и не покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност; не притежава тактико-технически познания, при получаване на оценка 0 /нула/ в I ви етап, оценяването се прекратява поради неадекватност на прилаганата техника и липса на реална защита; незадоволително развиване на двигателната култура и функционалната годност; липса на мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност, необходима е допълнителна работа за присъждане на кредити.

• „F” Слаб: Студентът не показва необходимите резултати удовлетворяващи минималните критерии при усвояване на техниките за лична самозащита, като единични двигателни действия и не покриване на тестова батерия за специална физическа дееспособност; не притежава тактико-технически познания; при получаване на оценка 0 /нула/ в I ви етап, оценяването се прекратява поради неадекватност на прилаганата техника и липса на реална защита; непосещаване на лекции и практически упражнения, липса на мотивиране за придобиване на компетенции, умения и навици за самостоятелно поддържане и подобряване на физическата дееспособност, необходима е допълнителна значителна подготовка за присъждане на кредити.

**Компоненти и
тяхната тежест в
крайната оценка:**

Методика на оценяване на отделните компоненти и тяхната тежест в крайната оценка:

• Техниките за физическа самозащита се изпълняват по двойки под пълен контрол съгласно критерии при изпълнение на техники за лична самозащита (оценка по бал*) на Световна организация JJIF „Самозащита за армия, полиция и охранителни фирми“:

• Атакующите действия следва да са реални с добра форма, скорост, сила и контрол. Защитните действия включват 4 групи:

- защита от обхвати, захвати и душене;
- защита от удари с ръце и крака;
- защита от нападение с нож (остър предмет, насочен пистолет);
- защита от нападение с палка (бухалка, тояжка), контролиране с палка, предотвратяване отнемане на палка.

• Защитните действия се изпълняват в следната последователност:

- блокиране, избягване на атаката или изпреварващи действия (удар, хвърляне);
- нанасяне на разконцентриращ (тактически) удар;
- контролиране на противника;
- повяляне с ключ, събаряне или хвърляне;
- контролиране на земята;
- личен обиск и поставяне на белезници.

• Технически критерии при изпълнение на техники за лична самозащита (бал*) от Световна организация JJIF „Самозащита за армия, полиция и охранителни фирми“:

- изпълнение на правилна техника (кихон)
- реализъм и ефективност на изпълнението;
- фокусиране на силата (киме);
- скорост и контрол на техниката;
- контрол на действията на противника;
- правилен разчет на дистанцията и времето за изпълнение;
- логическа последователност и готовност за продължаване на схватката

- концентрация и дух (заншин);
- концентрация на вниманието при изпълнението (чакуган).
- **формиране на оценката по бал*** от сбора на трите етапа на развитие на действието (схватката):
 - I ви етап – атака и първа защита - (от 0 до 3,5 точки)
 - II ри етап – изпълнение на последващи тактически действия - (от 0 до 3,5 точки)
 - III ти етап – установяване на пълен контрол над противника, задържане, поставяне на белезници - (от 0 до 3 точки)
- Максималния сбор точки е 10. Оценяването по бал се извършва през 0,5 точки. При получаване на оценка 0 /нула/ в I-ви етап, оценяването се прекратява поради неадекватност на прилаганата техника и липса на реална защита.

Учебни материали и ресурси за самоподготовка

Основна литература:

- Георгиев П., Хосе Мария Бенито Гарсия, Петров Т., Бачев В., Полицейска лична защита, С, 2005
- Божичков А., Теоретични и научно-приложни аспекти на джудо, НСА ПРЕС, ISBN 978-954-718-257-8, С, 2009
- Абаджиев Ю. и кол., Методическо ръководство по специализиран ръкопашен бой - III бойна степен, ВИ, С, 1981
- Пашкулев Г., Панайотов Н., Бойно-приложни техники, ВСШ "Г.Димитров"-МВР, С, 1985
- Узунов Д., Приложни аспекти на бойните изкуства при физическа самозащита ISBN 978-954-715-702-6, ВСУ, 2020 -- -Съвременни практики за подготовка на охранители за осигуряване на безопасност в туристическите комплекси, кн. 26, ВСУ "Черноризец Храбър", В, 2014
- Масутасу Ояма - 10 ДАН, Киокушин карате, С, 1988
- Накаяма М., Дрегер Д., Практическо карате за всички, М, 2002

Допълнителна литература:

- Узунов Д., Приложни аспекти на бойните изкуства при физическа самозащита ISBN 978-954-715-702-6, ВСУ, 2020
- Хайман М., FITNESS АНАТОМИЯ 1124, София 2008
- Къчев О., Въведение във фитнеса, ISBN 954-715-234-3, ВСУ, В, 2004
- Узунов Д., Усъвършенстване на методиката по БПТ, В, 2011
- Честърман Б., Уилингъм Б., „Джудо“ ,2007
- Фунакоши Г., Карате-до-нюмон, Ф, С, 1994 Фунакоши Г.,
- Традиционно карате – до, С., 1992

Речник

Физическа самозащита и физическа защита на лица и обекти ; “ФЗ”Лична самозащита “ Л С” ; Закон за МВР = ЗМВР; Закон за частната охранителна дейност = ЗЧОД

Съдържание на учебната дисциплина по тематични единици за редовна / задочна форма на обучение

№	Тема	Основни въпроси	Лекции	Сем. упр.	Пр. зан.	Извън аудит.	Осигуряване
1	Усъвършенстване на нападателни техники с ръце и крака и защита от тях.	Договорена практика с партньор за усъвършенстване на уменията в самозащита.				5	спортна зала
2	Договорена практика с партньор.	Изпълнение на самозащита (с времетраене три по две минути) спаринг с различни партньори.			10	2	спортна зала
3	Свободна практика с партньор. Усъвършенстване на умения за самозащита.	Свободна практика с партньор с времетраене три по три минути с различни партньори с пълен комплект предпазни средства.			10	2	спортна зала
4	Проверка на документи на лица. Проверка на превозни средства.	Тактика при проверка на документи на лице. Тактика и техника при проверка на превозни средства.		5	5	2	спортна зала
5	Поставяне на белезници и обиск.	Техника и тактика при поставяне на белезници. Личен обиск.		5	5	2	спортна зала
6	Физическа охрана на обекти.	Тактика при физическа охрана на обекти. Работа в екип.		5		2	спортна зала
Общо часове				15	30	15	

Разработил програмата: д-р Димитър Узунов

Учебната програма е приета от Съвета на катедра Обществен ред и сигурност с протокол № 7/28.03.2024 г.

Учебната програма е утвърдена от Факултетния съвет на Юридически факултет с протокол № 9 /04.04.2024 г. и заповед № 76/05.4.2024 г. на декана на факултета.